

A társadalmi szervezet határozatának bírósági megsemmisítése esetén a határozat csak a bírósági ítélet jogerőre emelkedésétől kezdve, a jövőre vonatkozó hatállyal válik érvénytelenné, a bíróság döntésének visszamenőleges hatálya nincs. Ebben az esetben nem szerződési jogi érvénytelenségről, hanem speciális rendelkezésről van szó, melynek célja a társadalmi szervezet törvényes működésének helyreállítása.¹

Alkalmazott jogszabályok: 1989. évi II. tv. 10. §, 11. §, 14. §, 16. §; 2011. évi CLXXV. tv. 11. §

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperesi vadásztársaság tagjai a 2007. július 5. napján megtartott közgyűlésen az alperes feloszlásáról határoztak. A Megyei Főügyészség keresete alapján a Megyei Bíróság a 2009. február 23. napján jogerőre emelkedett 21. P. 4. ítéletével a határozatot megsemmisítette. Az alperes 2006. április 27. napján megválasztott elnöke, S. T. és titkára, J. Z. a 2010. április 20. napján kelt, és a Megyei Bírósághoz is eljuttatott nyilatkozatában egyesületi tagságáról és az egyesületben viselt tisztségéről lemondott.

2010. július 15. napján az alperes tisztújító közgyűlést tartott, amelyen az egyesület elnökének V. J.-t választották meg. A Megyei Bíróság a 2010. szeptember 1. napján kelt és 2010. szeptember 22. napján jogerőre emelkedett Pk.22/I. végzésével az egyesület képviselőjeként V. J.-t nyilvántartásba vette. Az alperes 2010. július 15. napján megtartott közgyűlésén meghozott határozatokat a Megyei Bíróság a 2011. április 29. napján kelt 15. P. 14. ítéletével megsemmisítette. Határozatát az ítéletábra a 2011. október 24. napján kelt Pf. 5. ítéletével helybenhagyta.

A tagok egyharmadának kérésére V. J. elnök 2011. július 15. napjára összehívta az alperes közgyűlést, amelyen új tisztségviselők megválasztásáról és az alapszabály módosításáról döntöttek.

A felperesek keresetükben a 2011. július 15-ei közgyűlésen meghozott határozatok megsemmisítését kérték, mert álláspontjuk szerint a közgyűlés összehívása nem az alapszabály rendelkezéseinek megfelelően történt. Az alapszabály értelmében ugyanis a közgyűlést kizárólag az intéző bizottság hívhatja össze, az elnök ilyen jogosítvánnyal nem rendelkezik.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy 2011. július 15. napját megelőzően - a korábban megválasztott tisztségviselők lemondása miatt - az alperesnél intéző bizottság nem működött, így a közgyűlés összehívására V. J. elnök volt jogosult. Az alapszabály szerint ugyanis az elnök eljárhat az intéző bizottság hatáskörébe tartozó ügyekben is.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felpereseket 127 000 Ft perköltség megfizetésére kötelezte. Határozatának indokolása szerint a 2011. július 15. napjára összehívott közgyűlés időpontjában az alperesnek intéző bizottsága nem volt, mert annak több tagja korábban a tisztségéről lemondott, és új tisztségviselők megválasztására nem került sor. A nem létező intéző bizottság hatáskörét elvonni nem lehetett, így a felperesek alaptalanul hivatkoztak az alapszabály megsértésére. Utalt az elsőfokú bíróság arra is, hogy a Megyei Bíróság Pk. 22/I. végzésével a társadalmi szervezetek nyilvántartásába az alperes új képviselőjeként V. J.-t jegyezte be. A bejegyzés alapjául szolgáló határozat végrehajtását a bíróság nem függesztette fel, így a tagság egyharmadának kezdeményezésére V. J. mint az egyesület bírósági nyilvántartásban szereplő képviselője jogosult volt a közgyűlés összehívására.

Az első fokú ítélet megváltoztatása, és a kereset teljesítése érdekében a felperesek fellebbeztek. Fellebbezésükben arra hivatkoztak, hogy a 2011. július 15-ei közgyűlés összehívásakor az alperesnél ténylegesen működött intéző bizottság. Az elnök és a titkár lemondása ellenére ugyanis az intéző bizottság további három tagja ellátta tisztségét, így nem volt akadálya annak, hogy az intéző bizottság a közgyűlést szabályosan összehívja. Vitatták az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását is, hogy V. J. mint az alperes elnöke jogosult volt a közgyűlés összehívására. A Megyei Bíróság 15. P. 5. jogerős ítélete ugyanis visszamenőleges hatállyal semmisítette meg a V. J.-t elnökké megválasztó határozatot, így a közgyűlés összehívásának időpontjában V. J. nem volt az alperes elnöke, a közgyűlés összehívása tárgyában nem intézkedhetett.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte, megismételve azt az álláspontját, hogy a 2011. július 15-ei közgyűlés összehívásának időpontjában az alperesnél intéző bizottság nem működött.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság az alperes 2010. július 15-ei közgyűléséről felvett jegyzőkönyv alapján kiegészíti azzal, hogy a 2010. július 15. napján megtartott közgyűlésen a vadásztársaság titkárnak B. T.-t, vadászmasternek T. Sz.-t, gazdasági felelősnek S. Sz.-t, környezet- és természetvédelmi felelősnek N. J.-t választották meg.

A tényállás fenti kiegészítésére is figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetéseket vont le.

A 2011. július 15. napján megtartott közgyűlés időpontjában hatályos, az egyesülési jogról szóló **1989. évi II. törvény 11. §-ának (2) bekezdése** szerint a társadalmi szervezet legfelsőbb szervét szükség szerint, de legalább ötévenként kell összehívni. A legfelsőbb szervet össze kell hívni akkor is, ha azt a bíróság elrendeli, illetőleg, ha a tagok egyharmada vagy az alapszabályban ettől eltérően meghatározott hányada - az ok és a cél megjelölésével - kívánja.

Az alperes alapszabálya (mind a 2006. július 6. napján, mind pedig a 2010. július 15. napján egységes szerkezetbe foglalt alapszabály) III/8. pontjában úgy rendelkezik, hogy a közgyűlést írásbeli meghívóval, a hely és az időpont feltüntetésével, valamint a tárgysorozat megjelölésével a vadászegyesület intéző bizottsága hívja össze.

¹ Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2014/1/16.

Az alapszabály III/14. pontja szerint az intéző bizottság elnökből, titkárból, vadászmasterből, természetvédelmi és oktatási-propaganda felelősből, valamint gazdasági felelősből áll.

Az alperes 2010. július 15-ei közgyűlésén az alapszabály III/14. pontjában megjelölt tisztségviselőket megválasztották, vagyis ettől az időponttól kezdődően, ezzel a személyi összetétellel az alperesnél intéző bizottság működött. Nem vitatott ugyanakkor, hogy a tisztségviselők megválasztása tárgyában hozott határozatot a bíróság a 2011. október 24. napján jogerőre emelkedett ítéletével megsemmisítette.

A bírói gyakorlat szerint (Fővárosi Ítéltábla Pf. 5. 20 614/2008/20. határozat, Legfelsőbb Bíróság Kfv. X. 37 294/2010/4. határozat) a megsemmisítés azt jelenti, hogy a törvénytörő határozatot - a jogerős ítélet alapján - nem lehet jogszerűnek tekinteni. Mivel azonban az Etv. nem rendelkezik a társadalmi szervezet határozatának bíróság által történő megsemmisítése esetén a visszamenőleges (ex tunc) hatályról, a jogerős bírósági ítélet a társadalmi szervezet határozatát csak a jövőre vonatkozóan (ex nunc) semmisíti meg. Ez következik abból is, hogy a törvénytörő határozat vonatkozásában nem a szerződési jogi értelemben vett érvénytelenségről van szó, hanem egy speciális rendelkezésről, amelynek célja a törvényesség helyreállítása. Az Etv. szerint a törvénytörőnek tartott határozat megtámadása - az önkormányzatiság elvéből is következően - a határozat végrehajtását nem gátolja, csak arra van lehetőség, hogy a bíróság indokolt esetben a határozat végrehajtását felfüggeszesse [Etv. 10. § (2) bekezdés]. A jogalkotó tehát elfogadta azt a helyzetet, hogy valamely határozat megtámadása esetén a társadalmi szervezet - fő szabályként - tovább működik, ennek során intézkedéseket fogantathat, határozatokat hozhat, amelyeket utóbb nem lehet meg nem történtnek tekinteni. A társadalmi szervezet határozatának bírósági megsemmisítése esetén tehát a határozat csak a bírósági ítélet jogerőre emelkedésétől kezdve, a jövőre vonatkozó hatállyal válik érvénytelenné.

A tisztségviselők megválasztása tárgyában született határozat ex nunc hatályú megsemmisítése viszont azt jelenti, hogy a 2011. július 15-ei közgyűlés összehívásának időpontjában (2011. június 29. napján) az alperesnél a 2010. július 15-ei közgyűlésen megválasztott tisztségviselőkből álló intéző bizottság változatlanul működött, és az alapszabály III/8. pontja értelmében a közgyűlés összehívására kizárólagos hatáskörrel rendelkezett.

Az alperes elnöke egyébként intéző bizottság hiányában sem lett volna jogosult a közgyűlés összehívására. Az alapszabály már hivatkozott III/8. pontja, valamint III/17. b) pontja kizárólag a vadászegyesület intéző bizottságát jogosítja fel a közgyűlés összehívására. Az alapszabály III/19. k) pontja szerint a vadászegyesület elnöke csak olyan kérdésben jogosult intézkedni, amely nem tartozik a közgyűlés vagy más szerv, illetőleg tisztségviselő hatáskörébe. Intéző bizottság hiányában tehát úgy kell tekinteni, hogy a társadalmi szervezet nem rendelkezik olyan, az alapszabályban meghatározott vezető testülettel, amely - a tagok jelzése alapján - jogosult a társadalmi szervezet legfelsőbb szervének összehívására. Ebben a helyzetben kerülhet alkalmazásra az Etv. 14. §-ának (1) bekezdése, amely lehetővé teszi, hogy az ügyész - törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva - a működés törvényességének biztosítása érdekében a bírósághoz forduljon. A 16. § (2) bekezdés b) pontja szerint a bíróság az ügyész keresete alapján a működés törvényességének helyreállítása céljából összehívhatja a társadalmi szervezet legfelsőbb szervét. [Hasonló rendelkezést tartalmaz a jelenleg hatályos, az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 11. §-ának (1) bekezdése, valamint (3) bekezdésének b) pontja.]

Mindezek alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes 2011. július 15-ei közgyűlését az alapszabály rendelkezéseit megsértve hívták össze, ezért - figyelemmel arra is, hogy a közgyűlési határozat bírósági felülvizsgálata esetén nincs mód arra, hogy az alapszabály rendelkezéseit a bíróság rugalmasan alkalmazza, vagy azoktól eltérjen (BH1990. 486.) - az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 256/A. §-ának (6) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és az Etv. 16. §-a (1) bekezdés a) pontja alapján a közgyűlésen meghozott valamennyi határozatot megsemmisítette. (Pécsi Ítéltábla Pf. III. 20 385/2012/6.)

A Kúria Pfv. IV. 20 433/2013/5. határozatával az ítéltábla ítéletét hatályában fenntartotta.